

Esettanulmány

Zala-völgyi Nyitott Porták (Magyarország)

Gazdálkodók jóllétének növelése társadalmi innovációkkal

FARMWELL!

a nyitott gazdaság együttműködési modell

Ez az esettanulmány a **kistermelők és turisztikai szolgáltatók inspiráló együttműködését mutatja be** a magyarországi Zala-völgyben, amely a „nyitott gazdaság” és a „rövid élelmiszer-ellátási lánc” módszerre épül, és amelyet az EU LEADER kezdeményezése támogat. A gazdálkodók közötti együttműködés kialakítása nehéz és hosszú folyamat, különösen a közép-kelet-európai országokban, ahol hagyományosan alacsony a gazdálkodók együttműködési hajlandósága.

A nyitott porta hálózat **társadalmi innovációnak számító együttműködési modell**, hiszen nemcsak az egyes gazdálkodók és más helyi szolgáltatók közötti új együttműködések kiépítését segítette elő, hanem a helyi termelőket, helyi szolgáltatókat és termelési módszereket is közelebb hozta a fogyasztókhoz.

Hogyan kezdődött ez az egész?

Hogyan sikerült fenntartani az együttműködést az évek során?

Milyen támogatást nyújtott ehhez a LEADER helyi akciócsoporthoz (HACS)?

Milyen előnyökkel járt az együttműködés a tagok számára?

Hogyan hozta közelebb a FARMWELL ezt a társadalmi innovációt a gazdálkodókhoz?

Ez a rövid esettanulmány a fenti kérdésekre ad választ. Azon **LEADER HACS-ok, gazdálkodói szervezetek és rövid élelmiszer-ellátási lánc szervezők** számára készült, akik a helyi gazdálkodók hasonló együttműködésének kezdeményezését tervezik. Azoknak a **gazdáknak** szól, akik helyi együttműködést szeretnének létrehozni, vagy megkísérlik a nyitott gazdaság hálózati modell alkalmazását. Szól továbbá mindazoknak, akik érdeklődnek a nyitott gazdaság modell, a helyi rövid élelmiszer-ellátási láncok támogatása és a gazdálkodók jóléte iránt.

INSPIRÁLÓDJON!

Olvassa a FARMWELL esettanulmány **hosszabb változatát [itt!](#)**

Nézze meg az **‘Open up’ rövid filmet [itt!](#)**

Tanulmányozzon **más izgalmas társadalmi innovációkat [itt!](#)**

Ez a projekt az Európai Unió Horizont 2020 kutatási és innovációs programjából kapott támogatást a 101000797. sz. támogatási megállapodás alapján.

A Nyitott Porták együttműködés története

A Zala folyó völgye a Nyugat-Dunántúl egyik aprófalvas, gazdaságilag kevésbé fejlett belső periferiája, csodálatos természeti adottságokkal, szelíd dombokkal és hatalmas erdőségekkel. Az itt működő LEADER közösség (Zala Termálvölgye Egyesület) régóta felvállalt célja a helyi termelők segítése, a helyi termékek fogyasztásának ösztönzése. Több éves tudatos animációs tevékenysége eredményeként jelentős tudás és társadalmi tőke halmozódott föl a közösségben: létrejött az érintetteknek

egy folyamatosan alakuló, bővülő, együttműködő hálózata és az egyetértés a közös célok és érdekek mentén.

Egy 2015-ben készített tanulmány eredményeként **a helyi közösség a nyitott gazdaság működési forma mellett döntött**. Az indulást a 2017-2018-ban megvalósuló AgriShort projekt segítette tréningekkel, műhelyekkel, tanulmányutakkal, megteremtette továbbá a működés alapjait azzal, hogy segítséget nyújtott az első munkaterv, az arculat és az informatikai rendszer kialakításához. Három év előkészítés után 2017-ben 16 alapító tag írta alá a **Zala-völgyi Nyitott Porták Együttműködési Megállapodást**, amelynek alapján 2018-ban létrejött az Nyitott Porta rövid élelmiszerlánc-csoport. Az új tagok felvételéről a tagság dönt. Ha egy jelentkező nem felel meg a taggá válás feltételeinek, azt a hálózat mentorálással segíti. A Zala-völgyi Nyitott Porta hálózat jelen kiadvány készítésekor 35 aktív taggal rendelkezik.

A taggá váláshoz a jelölteknek 4 elvárásnak kell megfelelniük:

- 1) legyenek gazdálkodók, helyi termék előállítók vagy agroturisztikai szolgáltatók és rendelkezzenek értékesítésre szánt termékkel;
- 2) a térségben végezzék a tevékenységet;
- 3) biztosítsanak vendégfogadásra alkalmas körülményeket;
- 4) rendszeresen hirdetnek meg nyitott napokat és eseményeket, amikor betekintést engednek az érdeklődők számára a termelés és feldolgozás folyamatába.

A hálózat **az információ és a tudás megszerzésének fontos platformja**. Rendszeresen a találkozások és a meghívott előadókkal gazdagított szakmai programok. Azok a tudások, értékek, attitűd, amelyet a hálózat tagjai a különböző közös tevékenységek (képzések, tanulmányutak és előadások, oktatási programok, termékbemutatók, kulturális események, nyílt órák stb.) során sajátítanak el, nagyban hozzájárulnak az érintett gazdálkodók, családtagjaik, valamint a társadalom szélesebb körének a jólétéhez. **A közös értékek és a többi gazdálkodókkal való rendszeres kapcsolattartás** segít megbirkózni a gazdálkodói lét mindennapi problémáival. Ami a tágabb vidéki térséget illeti, a hálózat nemcsak gazdasági előnyökkel járt tagjai számára, hanem nagymértékben megerősítette a helyi közösséget.

A nyitott porták együttműködés leginnovatívabb vonatkozásai

Együttműködési hálózat kiépítése az egyes gazdálkodók, illetve a gazdálkodók csoportja és más helyi és szakmai szereplők között jelentős szervezeti innovációnak számít.

A LEADER HACS által vállalt szerep: a külső tudás és erőforrások bevonása az indulási fázisban, a hálózat hosszú távú szakmai animációjának, irányításának, marketingjének és adminisztratív háttérének biztosítása jelentős szolgáltatási innováció.

Emellett az a képesség, hogy a hálózat a helyi termékek, szolgáltatások és élmények gazdag területi "csomagját" kínálja a fogyasztók és látogatók számára, szintén egyedülálló szolgáltatási innováció.

A FARMWELL munkája a nyitott gazdaság modellel

A FARMWELL projekt partnerei, az **Agrárközgazdasági Intézet (AKI)** és a **Magyar Szociális Gazdaszövetség (MSZFSZ)** több sikeres társadalmi innovációt azonosítottak, amelyek közül az ún. **gyakorlati munkacsoport** tagjai - gazdálkodók, gazdálkodó szervezetek, kutató szervezetek, döntéshozók, ill. gyakorlati szakemberek - részvételi módon választották a Zala-völgyi Nyitott Tanyák hálózatát, mint inspiráló társadalmi innovációt.

Az Nyitott Porták modell új innovatív ötleteket kínál a helyi szereplők hálózatának létrehozásához, amely az alulról építkező szükségletekre, a hosszú távú stratégiai és üzleti gondolkodásra, valamint az érdekelt felek folyamatos bevonására irányul.

Olvasa el a magyar gazdálkodók jóllétének és a FARMWELL projektnek a kihívásairól készült feltáró jelentést!

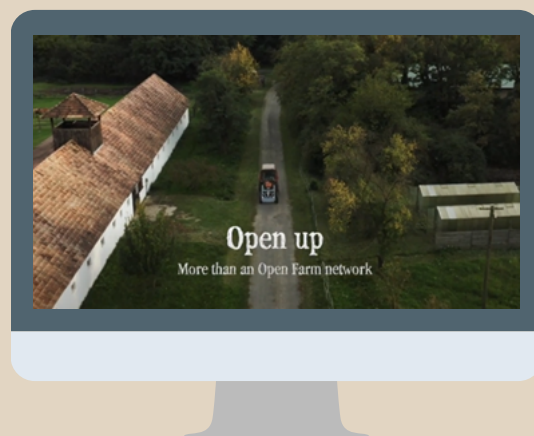

Az a mód, ahogyan a LEADER HACS szervezi és segíti a folyamatot a koncepciótól a (remélt) önfenntarthatóságig, **egyedülálló, innovatív és példaértékű mások számára.**

Open Up - Több, mint nyitott gazdaságok hálózata

A **Zala-völgyi Nyitott Porták** hálózatáról a FARMWELL partner Company New Heroes készítette **inspiráló kisfilmet**, amelyben **a gazdák szemszögéből** mutatja be a hálózatot, feltárva azokat a főbb előnyöket, amelyeket az együttműködés a tagok számára teremtett. "Amikor az ember egy új területre költözik, új kapcsolatokat, új jó embereket keres, és nyitott mindenre." - meséli Péter, a Zala-völgyi Nyitott Porták hálózatának egyik alapító tagja, gazdálkodó, aki korábban újonnan érkezett a térségbe. **"A tagok együtt pályáznak, együtt találnak ki különböző tevékenységeket, együtt mutatkoznak be"** - folytatja. A hálózat rendszeres kapcsolatot biztosít a hátrányos helyzetű vidéki térségben élő helyi gazdák között, közös programokat és találkozókat szerveznek. Segít abban, hogy "jobban ismerjük egymást, tudjuk, ki mit csinál, milyen problémái és sikerei vannak másoknak" - magyarázza Erzsébet a LEADER HACS képviselője.

[Tekintse meg a rövid filmet!!](#)

A Nyitott Porták együttműködés társadalmi és gazdasági előnyökkel is jár a gazdálkodók számára. Míg a gazdasági előnyök könnyebben mérhetők, a hálózat tagjainak nyújtott jelentős **jóléti előnyök** megfoghatatlanok és gyakran rejtettek maradnak. Sokszor maguk a tagok és a támogatók sem realizálják, hogy mekkora változást generáltak a gazdák életében.

A FARMWELL projekt a **befektetés társadalmi megtérülése (SROI)** módszert alkalmazta a társadalmi innovációk által generált előnyök számszerűsítésére (pénzben kifejezésére). Az eredmények azt mutatják, hogy a Zala-völgyi Nyitott Porták hálózatba történő beruházás **423%-os megtérülést jelent** az egyének, a közösségek és a társadalom számára a jóléti hatások tekintetében. Ezek a számszerűsített eredmények segítettek megérteni az együttműködést létrehozó és működtető embereknek a hálózatba befektetett munkájuk és az ezáltal megvalósult változás értékét.

a befektetések megtérülése 423%

Nézze meg hogyan működik az SROI módszer!

Hogyan biztosítható, hogy az olyan sikeres gyakorlatok, mint a Zala-völgyi Nyitott Porták hálózat létrejöjjenek és fennmaradjanak országszerte és azon kívül is, több kistermelőt érjenek el, és végső soron a gazdálkodók jóléte javuljon? A **FARMWELL pilot akció** keretében megvalósult tapasztalatcserén a nyugat-magyarországi Zala-völgyi Nyitott Porták hálózat tagjai és támogatói találkozhattak egy hasonlóan sikeres és inspiráló közép-magyarországi kezdeményezés, a Kamra-túra hálózat tagjaival.

Több mint 30 résztvevő, gazdálkodók és hálózati koordinátorok osztották meg gondolataikat, kétségeiket és javaslataikat hálózataik mindennapi kihívásaival és jövőbeli céljaival kapcsolatban. Együtt keresték a választ arra, hogyan lehet a hálózatokat gazdaságilag stabillá tenni, hogyan lehet fenntartani a tagok aktivitását és hogyan lehet javítani a tagok jólétén. Az igen élénk és gyakorlatias vita eredményeként **a feltárt különbségek és hasonlóságok segítettek körvonalazni a zalai hálózat rövid és hosszú távú céljait, és az azok eléréséhez szükséges konkrét lépéseket.**

Olvasson részletesebben a tapasztalatcseréről!

A Zala-völgyi Nyitott Porták hálózat működését a **Zala Termálvölgye LEADER Egyesület** munkatársai támogatják, a hálózat tagjainak kisebb volumenű beruházásait pedig helyi LEADER alapból finanszírozzák pályázatok útján. A SROI elemzés eredményei azt mutatják, hogy a kezdeményezés a gazdasági haszon mellett jelentős társadalmi haszonnal is járt: minden elköltött euró után 4,23 euró társadalmi megtérülés keletkezett a helyi közösségben. E azt mutatja, hogy az olyan kezdeményezések támogatása, mint a Nyitott Porták hálózat, **a közpénz felhasználásának hatékony módja.**

Az olyan hálózatok támogatása a Közös Agrárpolitika (KAP) Stratégiai Terveiből, mint a Nyitott Porták együttműködés (pl. az együttműködési beavatkozás, vagy a LEADER keretéből), nemcsak **gazdaságilag és társadalmilag kifizetődő**, hanem segíthet a politikai döntéshozóknak a **KAP szociális feltételrendszerének teljesítésében** is.

ISMERJEN MEG TÖBBET!

Olvassa el a teljes esettanulmányt: [itt!](#)

Nézze meg az 'Open up' kisfilmet: [itt!](#)

Több információért & inspirációért tekintse meg a FARMWELL eszköztárat [itt!](#)

Kapcsolat:

Agrárközgazdasági Intézet (AKI): magocs.krisztina@aki.gov.hu

Zala-völgyi Nyitott Porták együttműködés: info@zalatermalvolgye.hu

Ez a projekt az Európai Unió Horizont 2020 kutatási és innovációs programjából kapott támogatást a 101000797. sz. támogatási megállapodás alapján.

